

Mezinárodní Středoškolský Moot Court

Materiály z blokové výuky 2019

PRÁVNICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

Úvodem

Milí soutěžící,

dostávají se Vám do rukou podklady z blokové výuky. Věříme, že s těmito podklady pro Vás bude hračka sepsat písemné podání, které Vás teď čeká.

Budeme se na Vás těšit u ústního kola!

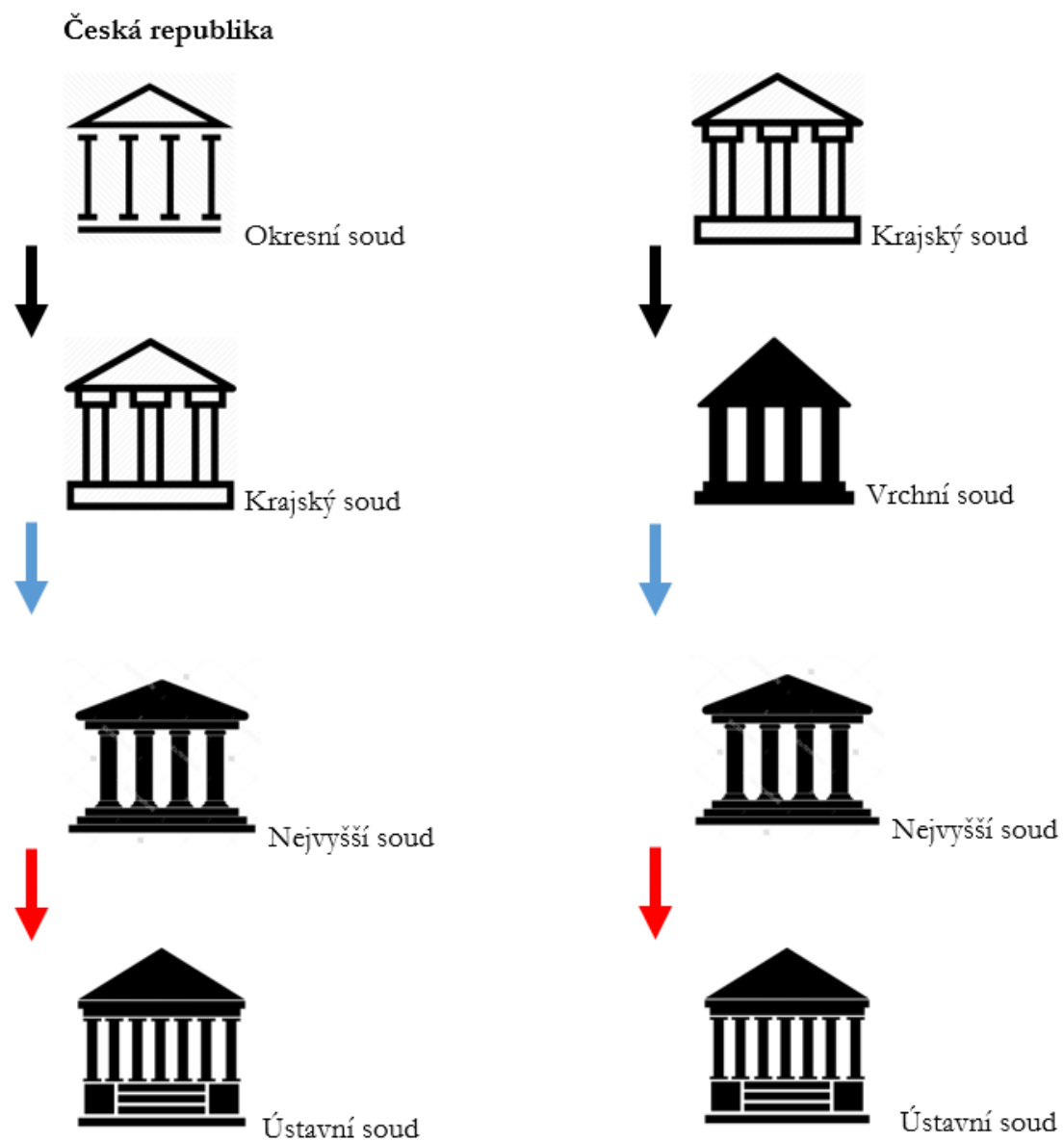
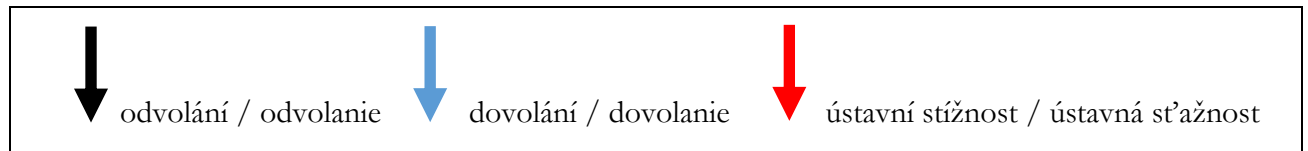
K tomu, aby stěžovatel uspěl před Evropským soudem pro lidská práva (dále jen „ESLP“), je třeba splnit následující podmínky:

- **Vyčerpání všech opravných právních prostředků** v rámci vnitrostátní soustavy soudů (viz dále)
- Dodržení **6 měsíční lhůty** pro podání stížnosti od konečného vnitrostátního rozhodnutí (ve většině států je poslední instancí Ústavní soud)
- **Identifikace stěžovatele** – stížnost nesmí být anonymní
- Namítání **porušení práva garantovaného Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (dále rovněž jen „Úmluva“ nebo „Evropská úmluva o ochraně lidských práv“)**
- **Nepřípustnost duplicitní stížnosti** – ESLP nebude posuzovat žádnou stížnost, která je v podstatě stejná jako stížnost již před ESLP projednávaná anebo již předložená jiné mezinárodní vyšetřovací nebo smírčí instanci a pokud neobsahuje žádné nové důležité informace
- Stížnost **nesmí být zjevně neopodstatněná, tedy nesmí zde být existence**
 - Naprostého nebo zjevného nedostatku porušení práv garantovaných Úmluvou
 - Nepodložených námitek, nedostatku důkazů
 - Zmatených nebo smyšlených námitek
- Stěžovateli byla způsobena **podstatná újma** – otázka, zda byl případ řádně posouzen vnitrostátním soudem
- Právní zastoupení stěžovatele v řízení před ESLP je nepovinné.

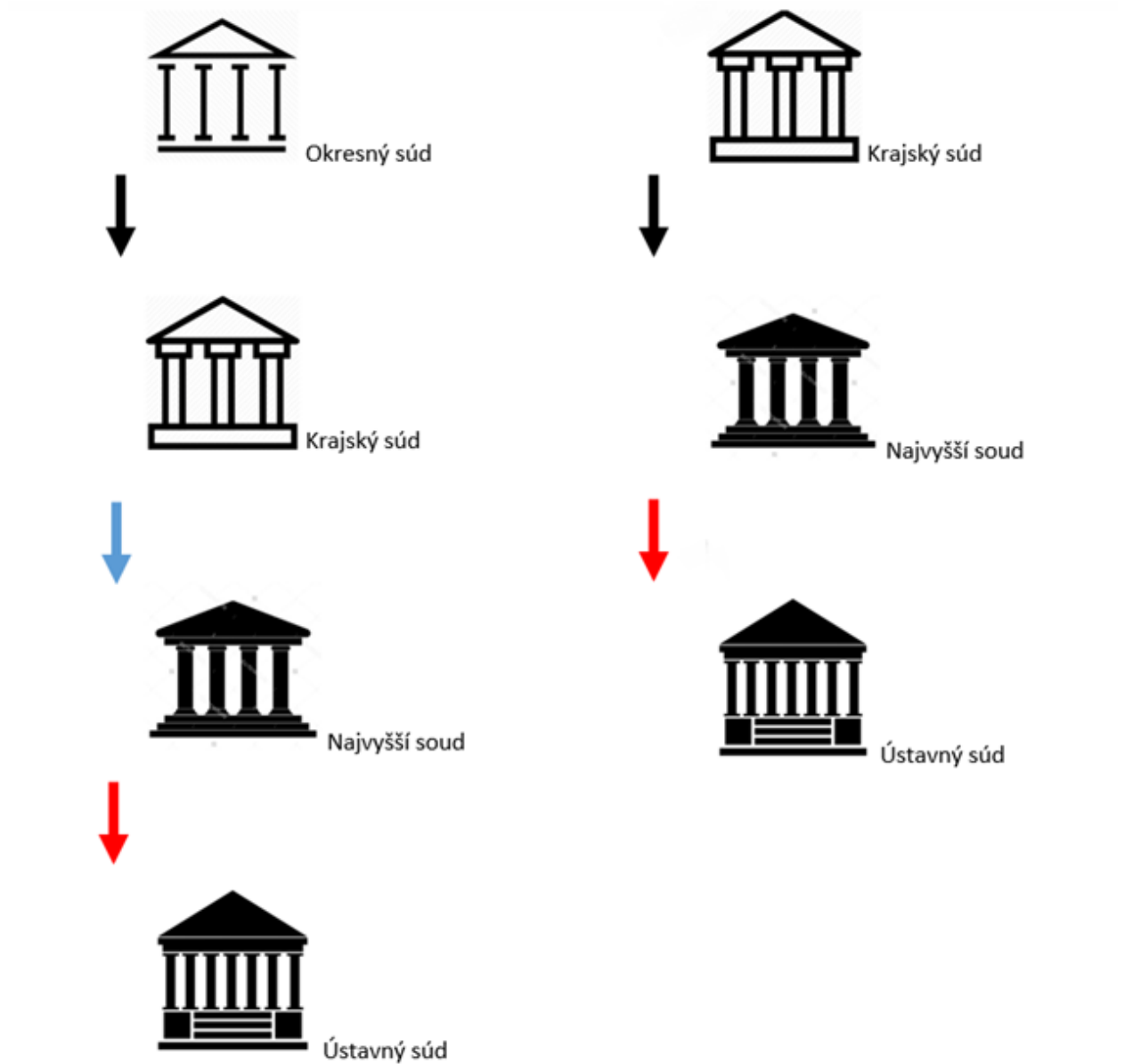
Tyto podmínky byly v našem soutěžním případě splněny a nemusíte je rozporovat, nicméně je dobré je znát pro Vaši orientaci.

Vnitrostátní soustava soudů - Česká republika

LEGENDA

Vnitrostátní soustava soudů - Slovenská republika

Vyhledávání zdrojů tvorba citací

V této části se zaměříme na problematiku vyhledávání zdrojů a citací, které jsou nezbytnou součástí písemného podání.

A) V následujících příkladech se naučíte pracovat se zdroji. Jednotlivé příklady vypracujte.

Příklad 1

“...Takovéto uvažování může vést k již dobře známým otřesným zkušenostem s odnímáním dětí jejich rodičům, kteří patří k určité sociální skupině, protože někteří lidé, vyzbrojení „dobrymi úmysly“, vnucují všem občanům své vlastní pojetí života. Toto je příkladem smutné tradice lidstva bojovat rasismem proti rasismu.” Hledejte v databázi HUDOC.

- Vyhledejte na internetových stránkách název rozhodnutí soudu/spisovou značku, na které reaguje výše uvedené nesouhlasné stanovisko soudce.
- Který soud toto rozhodnutí vydal?

Příklad 2

„Pro dítě je právo na slyšení důležité v tom, že mu dává pocit, že není objektem a pasivním pozorovatelem událostí, ale že je důležitým subjektem práva a také účastníkem řízení. S ohledem na to vše má právo dítěte na slyšení mezi základními procesními právy samostatnou hodnotu.“ Hledejte v databázi NALUS.

- Vyhledejte na internetových stránkách název rozhodnutí soudu/spisovou značku, ve kterém je výše zmíněný názor uveden.
- Který soud toto rozhodnutí vydal?

Příklad 3

Najděte informace o absolutních a relativních právech a popište, jaký je mezi nimi rozdíl? Hledejte v publikaci: BARTOŇ, Michal, Jan KRATOCHVÍL, Martin KOPA, Maxim TOMOSZEK, Jiří JIRÁSEK a Ondřej SVAČEK. Základní práva. Praha: Leges, 2016, 608 s.

- Uveďte příklad absolutního a relativního práva.
- Uveďte, kde jste informace našli.

Příklad 4

Najděte ustanovení, kde je stanoveno, kdo může podat stížnost k Evropskému soudu pro lidská práva, resp. čí stížnost může soud přijímat a stručně popište?

Z pedagogických důvodů necitujeme použité zdroje.

- a) Najděte ustanovení, ve kterém jsou uvedeny podmínky přijatelnosti stížnosti a stručně je popište.
- b) Ve kterém dokumentu dané ustanovení naleznete?

Příklad 5

Obchodní společnost Underline, a.s. jako reklamní agentura v rámci reklamní kampaně vyhotovila žlutá reklamní trička s nápisem „Měl jsme se líp učit!“ a s odkazem na internetovou stránku www.skoly.cz. Reklamní trička měla propagovat server www.skoly.cz, který obsahuje databázi škol a jiných vzdělávacích zařízení. Do triček byli následně oblečeni pracovníci romského etnika Stavební společnosti Šlehofer, s.r.o. při výkopových pracích v centru Prahy. V tričkách byli následně foceni a filmováni pro reklamní kampaň společnosti Underline. Dělníci za nošení triček dostali pivo a cigarety. Dělníci nejprve proti nošení reklamních triček nic neměli, znejistěli údajně až po velkém zájmu veřejnosti a médií a druhý den si proto již odmítli žlutá trička obléknout.

Hleďte v publikaci: KOSAŘ, David. Ústavní právo: casebook. Praha: Wolters Kluwer, 2014, 635 s. ISBN 978-80-7478-664-8.

- a) Uveďte číslo a název rozhodnutí.
- b) Který soud rozhodnutí vydal?

B) V dalším úkolu je Vaším cílem napsat citace ve správném pořadí.

D. H. proti České republice,	13. 11. 2007,	stížnost č. 57325/00.	ve věci	Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva
------------------------------	---------------	-----------------------	---------	--

sp. zn. II. ÚS 1945/08,	Nález Ústavního soudu	bod 17.	ze dne 2. dubna 2009,
-------------------------	-----------------------	---------	-----------------------

Komentář. 1. vydání.	Praha: C. H. Beck,	1687 s.	2012,	<i>Evropská úmluva o lidských právech.</i>	KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL., J., BOBEK, M.
----------------------	--------------------	---------	-------	--	---

BARTOŇ, M. a kolektiv. 608 s.	BARTOŇ, M. a kolektiv.	<i>Základní práva.</i>	2016,	Praha: Leges,
-------------------------------	------------------------	------------------------	-------	---------------

Praha: Wolters Kluwer, a.s.,	KOSAŘ, D. a kol.	s. 415 – 426.	<i>Ústavní právo. Casebook.</i>	2014,
---------------------------------	---------------------	---------------	-------------------------------------	-------

Dostupné na < http://domaci.ihned.cz/c1-29395840-bude-oranzouvejsi-i-senat-volici-jdou-podruhe-k-urnam >.	24. října 2008 [cit. 25. října 2008].	LEINER, Ondřej.	iHNed.cz,	Bude oranžovější i Senát? Voliči jdou podruhé k urnám [online].
---	---	--------------------	-----------	--

Závěrem: každá správná monografie obsahuje na jedné ze svých úvodních stránek podobu citace. Pokud ji nenaleznete, zkuste zabrousit na stránky www.citace.com. S citacemi si hlavu příliš nelámejte, ostatně v Pravidlech můžete najít ustanovení, že je zcela na Vašem uvážení, jak se rozhodnete citovat. Zachovejte však jednotnou formu pro všechny Vámi uvedené citace a citujte tak, aby byl pro čtenáře zřejmý zdroj.

Pravidla – stručný přehled

Přesvědčte se, že všem nadpisům rozumíte, víte, co si pod nimi máte představit, a tedy všechny pravidla ústní a písemné části ovládáte.

PROBLEMATICKÁ USTANOVENÍ PRAVIDEL OBECNĚ:

- **Ústní část soutěže se skládá**
 - Z fakulního (12. 4. 2019) a mezinárodního kola (3. 5. 2019).
- **Replika**
 - Reakce na přednesenou prezentaci protistrany.
 - Délka max. 5 minut, min. 1 minuta.
 - Tým může ve své replice reagovat pouze na argumenty a skutečnosti, které druhý tým, resp. protistrana ve své prezentaci použil, tzn. při replice nelze vznést novou argumentaci, pouze poukazovat na rozpory v přednesené argumentaci protistrany.
 - Týmy přednesou svou repliku v pořadí stěžovatel a stát.
- **Délka ústní prezentace**
 - Lze si vyhradit max. 15 minut na ústní projev a v rámci toho je třeba počítat s 1 - 5 minutovou replikou a otázkami soudců.
 - Lze se odchýlit od argumentů v podání.
- **Zásahy soudců do ústní prezentace**
 - Soudci nesmí do prezentace týmu jako celku zasahovat v **první minutě** prezentace prvního řečníka týmu a v **poslední minutě** prezentace posledního řečníka týmu, kdy je vhodné uvést závěrečný návrh.
 - Soudce rovněž nepokládá otázky **při replice**.
 - Na položenou otázku či na výzvu o vyjasnění či na prosbu o upřesnění musí však nejprve reagovat člen týmu prezentující v době přerušování. Ovšem tento člen týmu má možnost přesměrovat otázku na jiného člena prezentujícího týmu, který se rešerší a přípravě prezentace takové otázky více věnoval.
- **Přítomnost týmů u prezentace jiných týmů**
 - Týmy, které mají nebo mohou mít před sebou ústní argumentaci, nemohou být přítomny ústní argumentaci ostatních týmů. Koučové se mohou účastnit prezentace jiných týmů, ale jsou při tom vázáni Etickým kodexem. Přítomna může být i veřejnost.

PRAVIDLA PÍSEMNÉ ČÁSTI SOUTĚŽE:

- **Rozsah písemného podání**
 - Písemné podání může mít maximální rozsah **1.500 slov**, přičemž tolerance je ± 100 slov, do stanoveného rozsahu se nepočítá úvodní strana a seznam zdrojů, započítávají se však citace uvedené v textu i ve formě poznámky pod čarou.
 - Nedodržení povoleného rozsahu písemných podání bude penalizováno ztrátou 5 bodů za každých započatých 100 slov v rámci podání.

Z pedagogických důvodů necitujeme použité zdroje.

- **Grafická podoba textu**
 - Velikost, styl písma a další parametry týkající se formální úpravy textu podání jsou ponechány na vůli soutěžních týmů.
 - Nezapomeňte podání zarovnat do bloku.
- **Členění podání**
 - Písemná podání musí obsahovat **úvodní stranu, text podání a seznam zdrojů**.
 - Úvodní strana musí obsahovat **registrační číslo týmu a identifikaci strany sporu**, za kterou je dané písemné podání podáváno.
 - Nikde v písemném podání nesmějí být uvedena jména členů týmu či jejich kouče.
- **Plagiát**
 - Argumenty, myšlenky a jiná tvrzení, které jsou obsaženy v písemných podáních a nejsou originálním výtvozem členů týmů, musí být **řádně citovány**, v opačném případě by se jednalo o plagiát.
- **Odevzdání finálního písemného podání**
 - Termín odevzdání písemného podání je **17. 3. 2019**.
 - Písemná podání budou zasílána na e-mail soutěže - street.law.moot@gmail.com.
 - Písemná podání je možné odevzdat ve formátu Microsoft Word s příponou **DOC**, popř. **DOCX**.
 - Názvy souborů obsahujících elektronickou podobu písemných podání v sobě musí obsahovat **registrační číslo týmu** a označení o tom, kterou **stranu** sporu tým zastupuje.
 - Odevzdaná písemná podání již není možné měnit ani upravovat.

Písemné podání – jak má správně vypadat?

Veźměte si k ruce vyvěšené nejlepší podání z minulého roku a zkontrolujte, zda jsou všechna pravidla a zásady splněny. Níže naleznete návod, který Vám nastíní, na co konkrétně se v daném podání zaměřit.

JAK MÁ VŮBEC PODÁNÍ VYPADAT

1. Úvodní strana (která musí obsahovat:
 - a. Název případu
 - b. Registrační číslo
 - c. Školu ani město neuvádět! (kvůli zachování anonymity a nestrannosti)
2. Skutkový stav
 - o Stručný popis děje případu
3. Argumentace
 - o Musí obsahovat právní posouzení
 - o Je nutné argumentaci stavět na relevantních člancích Úmluvy (a zároveň své argumenty podpořit judikaturou)
4. Závěr
 - o Čeho se po soudu domáhá zastupovaná strana (= co po soudu “chce”)
5. Seznam zdrojů

PRAVIDLA KVALITNÍHO PODÁNÍ

1. **Fáze psaní** písemného podání
 - o Přípravná fáze - rozplánování
 - o Samotný proces psaní podání – sepsat nanečisto první verzi, přečíst si to po sobě, nechat chvíli uležet (člověk to pak vidí z nové perspektivy), sepsání finální verze
 - o Strategie - co chcete, to musíte soudu dát vědět
 - o Styl - podoba textu
2. **Obecná pravidla**
 - o Počet slov (najdete v pravidlech) - pravidla je tedy nutné dobře znát
 - o Písmo – stejný font
 - o Vyvarovat se pravopisných chyb – tím se totiž dá pokazit dobré podání
3. **Názvy kapitol**
 - o Podání nesmí být jednolité text
 - o Je tedy nutné text dělit do odstavců
 - o Kapioly pojmenujte tak, aby to soudci napomohlo zjistit, jaký je váš názor na věc - tj. celou větou
 - Např.: Rozhodčí senát nemá pravomoc v této věci rozhodovat, protože neproběhla rozhodčí doložkou vyžadovaná mediace (namísto: Pravomoc rozhodčího senátu)

4. Jaký je cíl podání

- O co vám, jakožto zástupci jedné ze stran, jde
- Jedná se o celou část podání
- Je nezbytně nutné to soudu sdělit

5. Argumentace

- Smysl argumentace = dát najevo, kam se budete ubírat
- Obecně platí toto schéma:
 - Position = co zastáváte
 - Reason = proč to zastáváte
 - Example = příklad, na kterém se utvrdí, proč se případy 1 a 2 platí
 - Summary = shrnutí

6. Argumentace musí být logická!

- Je potřeba prostřednictvím argumentace směřovat k cíli (z bodu 5. do bodu 4. - viz výše)
- Obecně platí že z A plyne B
- Je dobré použít toto: řeknu vám, co vám řeknu → řeknu vám to → pak vám řeknu, co jsem řekl (position, reason, example, summary)

7. Nejsilnější argument jako první

- Názory na tento bod se různí
- Vy - pokud ten argument bude opravdu tak dobrý, jak si myslíte - zaujmete hned na začátek, uděláte dobrý dojem
- Dobré prodiskutovat s koučem

8. Jasnost nade vše

- Nepoužívat trojité záporny ve větách
- Používat jednoduché věty
- V jednoduchosti je síla

9. Zkuste zaujmout - analogie, metafora, příklady

10. Citace!

- Vyvarujte se plagiariismu
- Vytvořte si pak seznam zkratk těch autorit co citujete a to pak dodržujte
- Např.: SHAW, M. N. International Law. 6. vyd. Cambridge: Cambridge University Press, 2008, 1708 str. ISBN 9780521899291 (dále jen „Shaw“)

11. Do závěru napsat shrnutí + petit

- Čeho chcete docílit, proč si stěžujete,
- Jak chcete, aby soud rozhodl = tomu se říká petit
- Do závěru by znovu měl být uveden cíl, který jste si v podání stanovili, předchází mu shrnutí (bod “řeknu vám, co jsem vám řekl”)

Ještě trocha teorie...

Než se pustíte do psaní Vašeho písemného díla, je dobré si zodpovědět jednu základní otázku, která je pro každé podání adresované soudu klíčová. Ta otázka zní:

- Co vlastně chceme po Evropském soudu pro lidská práva (ESLP)? -

Nezbytnou součástí Vašich psaných podání musí být naformulovaná věta, ve které ve stručnosti shrnete, co po ESLP chcete. Jinými slovy, jak má ESLP podle Vás rozhodnout, aby Vám vyhověl. Tento návrh je vhodné zařadit na samotný závěr Vašeho podání. ESLP zajímají dvě věci, a to ve vazbě na to, kterou stranu zastupujete.

Pokud hájíte stranu stěžovatele, položte si následující otázky a odpovědi na ně předložte ESLP.

1. Do jakého práva garantovaného Úmluvou bylo zasaženo, respektive do jakého konkrétního článku této Úmluvy?
2. Požadujete po státu nějaké přiměřené zadostiučinění?
 - Např. majetková, popř. nemajetková újma nebo již zmíněné přiměřené zadostiučinění se může vyšplhat výjimečně do stovek tisíc EUR (porušení práva na život, mučení), běžně však a do tisíce až desítek tisíc EUR.
 - Pokud stěžovatel nezažádá, soud nemůže přiznat.

Pokud jste naopak na straně státu, zaměřte se na níže uvedené.

1. Plyne ze zadání něco, proč by neměl Soud stížnosti stěžovatele vyhovět?
2. Tvrdíte pravý opak oproti stěžovateli.
 - Dle skutkových zjištění nebylo zasaženo do článku garantovaných Úmluvou, popřípadě bylo zasaženo, ale v přípustných mezích, dle již vydané judikatury.

Úvod do základních lidských práv

- **Základní vymezení lidských práv**

- základní lidská práva jsou taková práva, která jsou přirozená, to znamená, že vychází z naší lidské přirozenosti a máme je, aniž by nám je musel někdo dávat, garantovat, například stát
- náleží každému člověku bez rozdílu, tedy měla by být po celém světě dodržována stejně, základní úlohou státu je tato práva chránit
- ochranu základních práv zajišťují soudy, v ČR je nejvyšší instancí pro ochranu lidských práv Ústavní soud
- nejdůležitějšími principy základních lidských práv jsou princip rovnosti a princip důstojnosti, protože tato práva máme všichni stejná a každý člověk má svoji nenahraditelnou hodnotu
- někdy se základními právy spojuje slovo svoboda nebo zákaz (Právo na rodinný život X Svoboda myšlení X Zákaz mučení)
- lidskoprávní dokument, který chrání základní práva na naší vnitrostátní úrovni je Listina základních práv a svobod (LZPS), na mezinárodní úrovni figuruje dokument Evropská úmluva o ochraně lidských práv
- základní práva se dělí na:
 - **Absolutní** – to znamená, že jsou neomezitelná, tedy do těchto práv nelze zasáhnout, nijak je omezit, či vyvažovat s jinými právy, absolutní povahu má například právo na svobodu myšlení (uvnitř nás), zákaz mučení, zákaz otroctví či zákaz trestu smrti
 - **Relativní** – tato základní lidská práva jsou omezená, do těchto práv lze zasáhnout, nějak omezit jejich výkon a vyvažovat je s jinými právy, s kterými jsou v rozporu, tedy v kolizi, je to například právo na život, svoboda myšlení (projev myšlenky navenek) či právo na rodinný život

- **Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání**

- čl. 15 LZPS, Čl. 16 LZPS, Čl. 9 Úmluvy
- čl. 15 Listiny zaručuje svobodu zvolit si své náboženství, víru, měnit je, či dokonce být bez víry
- čl. 16 Listiny zaručuje svobodný projev náboženství či víry navenek
- toto právo je právem absolutním, pokud se týká vnitřního světa osoby (myšlenky, názory), nazýváme to pojmem forum internum, ale pokud osoba své myšlenky a názory projeví navenek, nazýváme to forum externum, jedná se o právo relativní

- **Zákaz diskriminace**

- čl. 1, čl. 3 odst 1. lzps, čl. 14 úmluvy
- o diskriminaci se jedná, pokud dochází k nestejnému zacházení s osobami, které porušuje princip rovnosti
- čl. 1 zakotvuje princip rovnosti v právech osob, tedy že právo má se všemi osobami zacházet stejně a dále zakotvuje rovnost v důstojnosti, které mluví o tom, že každý člověk má být respektován jako lidská bytost, má být respektována jeho jedinečnost
- čl. 3 zakotvuje rovnost lidských práv, tedy že se práva zaručují všem bez ohledu na pohlaví, rasu, barvu pleti, jazyk, víru, náboženství, politické či jiné smýšlení...
- pokud někdo namítá porušení zákazu diskriminace, musí určit jiné základní právo, při jehož uplatňování došlo k diskriminaci
- je právem relativním

Náboženství

- **Pojem**

- Obecný, velmi široký pojem pro jednání, symboly a představy, jimiž různá společenství a církve vyjadřují reálný, životní, osobní vztah k nadpřirozené skutečnosti.
- Každé náboženství má společné rituály nebo bohoslužby, určité představy o světě a místě člověka v něm a většina náboženství vyžaduje i určitou morálku.
- Neexistuje jednotná definice tohoto pojmu, snahu definovat náboženství projevili zejména filosofové, jejichž popisy často odrážely dobu jejich života a náboženství definují velmi úzce, dnes si tento pojem vykládáme mnohem obecněji a zahrnujeme pod něj veškerá náboženství a jejich projevy.

- **Omezení projevu náboženství a víry**

- Pokud budeme hovořit o svobodě projevu náboženského vyznání, tato svoboda projevu víry nebo náboženství je právem relativním, lze ho tedy omezit.
- Pokud bude tedy svoboda projevu kolidovat s jiným, ústavně zaručeným právem, budeme tyto dvě práva poměřovat a můžeme svobodu projevu omezit v rámci jiného ústavně zaručeného práva.
- Do kolize se však mohou dostat dva různé projevy náboženství.
- V demokratických společnostech, kde u stejné populace mezi sebou současně existuje několik náboženství, může být nezbytné zavést některá omezení svobody projevu své náboženství či víru, aby se tak vzájemně smířily zájmy různých skupin a aby se zajistilo, že náboženské přesvědčení každého jednotlivce bude respektováno.
- To vyplývá jak z odstavce 2 článku 9, tak i z pozitivního závazku státu podle článku 1 Úmluvy zajistit každému v rámci jeho jurisdikce práv a svobody v ní uvedené. (viz. níže)

- **Pozitivní a negativní závazky státu**

- Veřejná moc je povinna respektovat svobodu projevu náboženského vyznání, což je její negativní závazek vůči osobám, projevujícím náboženství a víru. Stát má jednoduše závazek nerušit a nezasahovat do tohoto práva.
- K omezení může dojít pouze tehdy, je-li takové omezení stanoveno zákonem, sleduje-li legitimní cíl a je v demokratické společnosti nezbytné. Takový zákaz může spočívat například v odmítnutí registrace náboženské společnosti, pokud náboženská společnost například vybízí k násilí.
- Stát má vedle negativních závazků i závazky pozitivní, a to mimo jiné zajistit dostatečnou ochranu tohoto práva, vytvořit institucionální právní prostředí pro výkon tohoto práva (např. existence právní úpravy pro sdružování v církvích a náboženských společnostech).

- S náboženstvím souvisí i výhrada svědomí, která spočívá v právu odmítnout splnění určité právní povinnosti v případě, že osoba, jíž je povinnost uložena, by se jejím splněním dostala do rozporu se svým vlastním svědomím. Výhrada svědomí je velmi často vázaná na náboženské vyznání, nemusí tomu ale tak být vždy.
- **Forum internum**
 - Zahrnuje myšlení, svědomí, názory, náboženské přesvědčení jedince, které neprojevuje navenek, je to “vnitřní svět” jedince. Z podstaty věci vyplývá, že toto právo nelze omezit, je tedy právem absolutním.
- **Forum externum**
 - Jedná se o projevy názorů, myšlenek, náboženství a přesvědčení jedince navenek. Tyto projevy se mohou dostat do kolize s jinými právy a mohou být omezeny, forum externum je právem relativním.

Náboženství vs. přesvědčení

• Vymezení pojmů

- Náboženství je systém víry, který musí dosáhnout rozumné míry přesvědčivosti, vážnosti, soudržnosti a významu pro jednání jedince (Leela Förderkreis E. V. a další proti Německu, rozsudek, 6. 11. 2008, č. 58911/00, § 80)
- Přesvědčení je širší než náboženství, musí dosahovat určitého stupně neměnnosti, vážnosti, soudržnosti a důležitosti a musí respektovat hodnotu lidské důstojnosti a dotýkat se závažných a podstatných aspektů lidského života a chování
 - např. i pacifismus, komunismus, ateismus a veganství, skepticismus X ne euthanasie
 - tzv. sekulární svědomí – nemusí mít souvislost s náboženstvím
 - přesvědčení musí být v demokratické společnosti akceptovatelné (Campbell a Cosans proti Spojenému království, rozsudek, 25. 2. 1982, č. 7511/76 a 7743/76, § 36)
- Čin motivovaný náboženstvím/přesvědčením = skutky, které jsou pouze motivovány nebo ovlivněny náboženstvím nebo přesvědčením
 - důležitá je otázka, zda je konkrétní projev nezbytný k tomu, aby někdo mohl vykonávat své náboženství – je to odlišné od situací, ve kterých je dané chování pouze inspirováno náboženskými motivy nebo vírou k určení rozdílu mezi činem motivovaným náboženstvím/přesvědčením a samotným projevem náboženství/ přesvědčení slouží tzv. Arrowsmith test
 - Arrowsmith test: případ Arrowsmith proti Spojenému království vedl ke konstrukci testu, podle něhož je podstatné, zda byla projevená sekulární výhrada autentickým výrazem určitého přesvědčení, nebo zda byla tímto přesvědčením (jen) inspirována či ovlivněna
 - příklad činu motivovaného náboženstvím/přesvědčením: Paní Jana je příslušnicí římskokatolické církve, proto obchází všechny demonstrace s poselstvím “pro choice”, narušuje jejich průběh a na těchto shromážděních se snaží vyvolat nepokoje.

• Obecně k problematice odlišení náboženství a přesvědčení

- Vymezit rozdíl mezi náboženstvím a přesvědčením nemusí být vždy jednoduché.
- Pro praxi je podstatné, zda má určitý projev mít nárok na nějakou ochranu, tedy zda ho lze podřadit pod některý z článků Evropské Úmluvy o ochraně lidských práv, což rovněž nemusí být jednoznačné (ESLP se ve své judikatuře rozhoduje na základě konkrétních okolností každého případu).
- Vždy ovšem platí několik klíčových pomocných pravidel:

1. Určení, zda je uvedený projev v rovině fora interna nebo fora externa

- Zásadně platí, že projev, který spadá pod forum internum je neomezený bez ohledu na fakt, zda se jedná o náboženství nebo přesvědčení (X vnější projev, tedy forum externum lze omezit, pokud je to proporcionální).
- V případě vnějších projevů pak rozhoduje proporcionalita a vnější faktory, tj. konkrétní okolnosti každého případu (např. Je věznice reálně schopna zajistit veganskou stravu?).

2. Záleží, jakou má daný projev povahu a podle toho jej lze omezit

- Dále odlišujeme úkony, které jsou specifické a jsou přímo spjaty s daným náboženstvím.
 - Takovým příkladem je bohoslužba a účast na jiných náboženských úkonech, které mají reálnou a přímou spojitost se samotným systémem víry. Mělo by tedy jít o jednání daným systémem víry vyžadované.
- Naproti tomu existují projevy, které jsou pro svou povahu nejasné.
 - Takovým příkladem jsou stravovací návyky či nošení určitého oděvu. U takových projevů je totiž těžké určit, do jaké míry jsou symbolickými projevy určitého náboženství a jak moc jejich omezení zasáhne do fora interna jednotlivce (podle toho je lze totiž omezit). Nadto u stravování či oděvů závisí na důležitosti tohoto chování pro určité náboženství.
- **Rozdíl mezi náboženstvím a přesvědčením**
 - Pro praxi je podstatné, zda má určitý projev požívat nějaké ochrany, tedy zda ho lze podřadit pod některý z článků Evropské Úmluvy o ochraně lidských práv.
 - Fakt, že se nejedná o náboženský projev neznamená, že by neměl být chráněn.
 - Úmluva není zaměřená pouze na ochranu náboženských projevů, ale i na sekulární projevy, tudíž i přesvědčení jednotlivce je chráněno.
 - Je ovšem nepochybné, že náboženské projevy požívají větší ochrany.
 - Příklady náboženství:
 - Pavlovi nebylo ve věznici umožněno, aby se na svátek Nanebevzetí Panny Marie vyzpovídal.
 - Vězněnému Jirkovi, byla znemožněna účast na tradiční židovské bohoslužbě Ma'ariv ve vězeňské kapli z důvodu, že vězeňská služba by v rámci mše nemohla zajistit úplnou izolaci jeho osoby.
 - Příklady přesvědčení:
 - Jakub se přestěhoval do země, ve které je 90 % populace nějakého náboženského vyznání. Jakub však považuje víru za iracionální blud lidstva a jako ateista se odmítá tomuto většinovému názoru podřídít.
 - Stěžovatel, který je rodič nezletilé Kláry, jí odmítne nechat očkovat.
 - Martin odmítá splnit povinnou brannou povinnost, neboť je přesvědčen, že není správné používat násilí a zabíjet.

- Odsouzená Tamara je mladou aktivistkou, která odmítá zabíjení zvířat, jejich konzumaci a zneužívání. Z tohoto důvodu již 5 let nejí potraviny živočišného původu.

Diskriminace

- **Úvod**
 - definice – odlišné zacházení ve srovnatelných situacích bez rozumného odůvodnění
 - Listina základních práv a svobod – čl. 3 odst. 1
 - zákon č. 198/2009 Sb. o rovném zacházení a opravných prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)
 - Evropská úmluva o ochraně lidských práv – čl. 14
 - diskriminaci rozlišujeme na:
 - **Diskriminaci přímou** – jednání, při němž se s jednou osobou zachází méně příznivě než s jinou, ve srovnatelné situaci, **a to z důvodů, které zákon zakazuje**
 - **Diskriminaci nepřímou** – jednání, při němž se s někým zachází méně příznivě **na základě kritéria, které je zdánlivě neutrální**
- **Příklady**
 - Diskriminace přímá – inzerátu na pozici pomocného stavebního dělníka je od uchazečů vyžadována znalost ukrajinského jazyka; inzerát uvádí: „Do mladého a dynamického kolektivu přijmeme...“ – tím jsou a priori vyloučeni starší uchazeči
 - Diskriminace nepřímá – Restaurace vyhlásí bezvýjimečný zákaz vstupu psů, čímž zakáže vstup osobám se zdravotním postižením, které využívají vodící nebo asistenční psy
- **Diskriminaci je dále**
 - obtěžování (včetně sexuálního obtěžování)
 - pronásledování
 - pokyn k diskriminaci
 - navádění k diskriminaci
- **Důvody, pro které nesmí docházet k diskriminaci**
 - rasa
 - etnický původ
 - národnost
 - pohlaví
 - sexuální orientace
 - věk
 - zdravotní postižení
 - náboženské vyznání
 - víra
 - světový názor
 - majetek
 - rodinný stav
 - členství v odborových organizacích či v politických stranách a hnutích
- **Oblasti, ve kterých nesmí docházet k diskriminaci**
 - zaměstnání
 - podnikání
 - vzdělání

- sociální oblast
- zdravotní péče
- poskytování zboží a služeb včetně bydlení, pokud jsou nabízeny veřejnosti ve veřejné správě
- **Diskriminací není**
 - požadavek minimálního věku, odborné praxe či délky zaměstnání, jestliže je pro výkon povolání nezbytné
 - rozdílné zacházení za účelem ochrany žen z důvodu těhotenství a mateřství, ochrany osob se zdravotním postižením a osob mladších 18 let
 - pozitivní opatření (vyrovnávací opatření) - zvýhodnění pro dosud znevýhodněné skupiny s cílem vyrovnat jejich příležitost